

Dolenjski list

Glasilo Osvobodilne fronte okrajev Črnomelj, Kočevje, Novo mesto in Trebnje

Leto II. — Stev. 7

NOVO MESTO, 17. februarja 1951

Izhaja tedensko

PRED VOLITVAMI V LJUDSKO SKUPŠČINO LRS

Belokranjsko ljudstvo jih ni pozabilo...

Prvo soboto v februarju je bilo v Črnomlju zasedanje okrajnega zbora Osvobodilne fronte, na katerem so se delegati pogovorili o nalogah Fronte, o pripravi na volitve v Ljudsko skupščino ter o kandidatih, ki bodo zastopali Belo krajino. Ko so delegati zbora OF sprejeli kandidatno listo, niso v imenu belokranjskega ljudstva pozabili tovarišev in tovarišic, ki so bili s tem ljudstvom v najtežjih časih narodnoosvobodilne vojne. Zbor je potrdil, da je ljudstvo partizanske Bele krajine na pravi poti kakor v letih borbe, da ga ni omajala vsiljiva in protisocialistična informbirojska propaganda voditeljev Sovjetske zveze in njenih »plesalcev« iz nekaterih vzhodnih evropskih držav. Belokranjsko ljudstvo si je zato izbralo za kandidate tovariše, ki so ga vodili v najusodnejših dneh od 1941. dalje do zmage.

Bela krajina bo pri volitvah v Ljudsko skupščino razdeljena na pet volilnih enot. V prvi volilni enoti, ki obsega Črnomelj, Dobličje, Loko in Dragatuš, kandidira tov. **Ada Krivic**, pomočnik ministra za prosveto v vladi LRS in predsednik Sveta pionirjev Slovenije; njen namestnik je **Kump Janez** iz Obrha pri Dragatušu, zdaj direktor tovarne »Belsad«.

V drugi volilni enoti so združeni kraji Talčji vrh, Petrova vas, Semič, Črmošnjice, Rožni dol, Stranska vas, Črešnjevec in Strekljavec. Njegov kandidat je domačin podpolkovnik **Jerman Drago**, njegov namestnik pa **Košir Franc**, predsednik izvršnega odbora OLO Črnomelj.

V tretji volilni enoti kandidira minister vlade LRS **Suštaršič Tone** iz Gradaca, njegov namestnik pa je srednji posestnik **Anton Stojnić iz Lokvice**. Volilna enota obsega Rosalnice, Drašiče, Radovico, Suhor in Lokvico.

V četrti volilni enoti je zbor Fronte predlagal za kandidata **Urha Ivana**, predsednika najboljših belokranjske kmečke delovne zadruge iz Metlike. Njegov namestnik bo znana javna delavka in dopisnik Dolenjskega lista **Fir Regina** iz Metlike. Njuno volilno enoto sestavljajo kraji Metlika, Podzemelj, Gradac, Griblje, Adlešiči in Tribuče.

V zadnji, peti volilni enoti, ki obsega Vinico, Preloko, Staro Lipo, Sinji vrh, Stari trg in Predgrad, kandidira sekretar okrajnega komiteja KPS **Žunič Janez**, doma iz Krivoglavic pri Podzemlju. Njegov namestnik je **Jurij Prihelič** iz Dola pri Starem trgu.

POSVET V PODZEMLJU

Okrajni komite KPS v Črnomlju je sklical v ponedeljek 5. februarja t. l. sektorski partijski sestanek v Podzemlju, ki sta se ga poleg članov partije udeležila tudi predsednik OILO v Črnomlju tov. **Košir Franc** in za okrajni partijski komite tov. **Jakljevič**. Sektorski sestanek, ki so se ga z malimi izjemami polnoštevilno udeležili člani osnovnih partijskih organizacij iz Podzemlja, Gradaca, Primostka, Dobravic, Gribelj in Čerkviš, je nael mnoga važna politična, gospodarska in kulturna vprašanja okolišev Podzemlja, Gradaca in Griblje. Sekretarji so podali obračun dela, uspehov in neuspehov. Ugotovili so, da se je množičnim organizacijam, zlasti pa še organizaciji AFZ in ZB, posvečala premajhna pozornost. Več pozornosti bo potrebno posvetiti tudi mladinskim aktivom in jih pridobiti za kulturno-prosvetno dejavnost, kakršno že kažejo mladinci in mladinke v Gradacu. Kritično so vsi navzoči razmislili tudi o prepočasnih volitvah krajevnih odborov OF, ki ponekod še niso izvoljeni, prav tako pa načeli tudi vprašanje izvolitve ljudskih inšpektorjev, ki bi morali biti na sedežu vsakega KLO in pomagati pri izvajanju socialističnih načel na vasi.

Tov. **Košir Franc** je podal obširno analizo nalog, ki se postavljajo pred partijsko organizacijo v pogledu socializacije naše vasi na ta način, da se bodo pričele po belokranjskih vaseh, zlasti v nižinskih predelih, ker so za to dani vsi pogoji, organizirati tudi KDZ. V diskusijo so posegali vsi navzoči in sprejeli važne gospodarske in politične sklepe za bodoče delo. Soglasen sklep je tudi bil, da bodo člani partije storili vse, kar bo v njihovih močeh, da bodo volitve 18. marca t. l. v Beli krajini izpadle tako, kakor Bela krajina zasluži z ozirom na tradicijo v NOB.

-c-

Zbor Fronte je izbral ljudi, ki jim ljudstvo Bele krajine zaupa, ki so zaslužni za Belo krajino in ki so v svojem dosedanjem javnem življenju pokazali, da jim je gospodarski, politični in prosvetni napredek Bele krajine pri srcu.

Na zboru je podal navzočim delegatom politični pregled domačih in zunanjih dogodkov

minister tov. **Suštaršič**, poročilo o gospodarskih in ostalih razmerah v okraju pa sekretar tov. **Žunič**.

Zbor v Črnomlju je sprejel napovedano tekmovanje Osvobodilne fronte okraja Trebnje. Obljubil je storiti vse, da bo pokazala tudi Bela krajina, kako Belokranjci niso pozabili slavne preteklosti svoje dežele v letih narodnoosvobodilne borbe.

V kočevskem okraju kandidira narodni heroj Stane Semič-Daki

V nedeljo 4. februarja je bil v Kočevju zbor Osvobodilne fronte. Delegati zbora ter povabljeni sekretarji in člani osnovnih frontnih organizacij so pregledali dosedanje delo Fronte v okraju in sklenili, kako bodo delali v času pred volitvami.

Narodni heroj Stane Semič-Daki

Iz poročil delegatov je bilo razvidno, da je v nekaterih krajih, kot n. pr. v Dolenji vasi, izgubila Fronta vodilno vlogo na vasi zaradi nedelavnosti odbornikov vaških odborov OF. V Ribnici, kjer je skoraj 800 članov Fronte, se udeležuje sestankov največ do 100 frontovcev. So ostali samo na papirju člani OF? Marsikje bi morali člani sami poklicati nedelavne odbornike na odgovor, so ugotavljali delegati.

Ne manjka seveda dobrih primerov frontne delavnosti. Zbor je ugotovil, da so bili posebno vneti pri delu člani OF v samem Kočevju, ki so opravili na tisoče prostovoljnih ur pri nakladanju in razkladanju lesa in podobnih delih. Lepe uspehe so dosegli tudi frontne organizacije na področju Kočevske Reke, v Livoldu, Segovi vasi in Stari cerkvi.

V razpravljanju so delegati zbora govorili o kulturnem življenju na vasi, o obnovi porušjenih domov, odkupih, davkih in novem načinu trgovanja. Ugotovili pa je treba veliko slabost zadnjega zbora OF v Kočevju: o socialističnem sektorju kmetijstva, ki je na Kočevskem zelo močan, je bilo spregovorjenih komaj nekaj besedi... Poleg močnih državnih posestev si utirajo svojo pot tudi zadruge. Brez pomoči Fronte za družništvo ne more naprej. Ker te pomoči ni bilo — ali pa premalo — se zadruge niso krepko razvijale n. pr. v ribniški okolici, kjer dobro dela le zadruga v Sodražici. Delegati niso poročali zboru, koliko so frontovci lani pomagali kmečkim delovnim zadrugam.

Na zboru je govoril tudi član Glavnega odbora OF Slovenije tov. **Matija Maležič**. Odgovoril je delegatom na mnoga vprašanja. Fronta v kočevskem okraju bo morala odslej krepkeje odgovarjati ljudem na razne govore, ki se pojavljajo. Tako n. pr. v okolici Sodražice razni malodušneži hinavsko zavijajo oči in na ves glas trobijo o vojni nevarnosti, organizacija OF pa jih še ni razkrinkala pred množico in pojasnila ljudem, kdo in zakaj danes hujša k novim vojnim požarom.

Ljudska oblast posveča vso skrb moderni opremljeni naši armade, katere moč in sposobnost je odvisna od lastne oboroževalne industrije, ki jo pospešeno gradimo; vso skrb posveča vojaški in politični vzgoji ne samo vojščakov, temveč vseh vojakov, podoficirjev in oficirjev. Le tehnično dobro opremljena armada z visoko politično zavestjo in ljubeznijo do domovine bo uspešno branila našo neodvisnost proti vsakomur, ki bi jo ogrožal.

(Iz volilnega proglasa OF Slovenije)

KPS Rudolf Klarič z namestnikom kmetom Lojzetom Ravhom.

V volilni enoti Loški potok je predlagan kandidat **Stane Repar**, organizacijski sekretar Centralnega komiteja LMS, njegov namestnik pa je kmetica **Francka Veselova** s Travnika. Kandidat Kočevja je petkratni udarnik rudar **Karel Grm**, njegov namestnik pa bo poverjenik za prosveto **Pepca Debeljakova**. V volilni enoti Kočevje-okolica pa so delegati potrdili za kandidata **Jožeta Grabrijana**, predsednika kmečke delovne zadruge Livold, za namestnika pa **Janeza Mikuliča**, delavca na državnem posestvu v Stari cerkvi.

Predlagani kandidati so najboljši delavci, kmetje in nameščenci, ki so s svojim predanim delom dokazali, da žrtvujejo vse za dobrobit in napredek svojega okraja.

Zbor je poslal sekretarju Izvršnega odbora OF Slovenije tov. **Mihi Marinku** pozdravno pismo, sprejel pa je tudi več pomembnih sklepov, da bodo priprave na volitve tudi v kočevskem okraju vsestranske in uspešne. Frontni odbori bodo pomagali ljudski oblasti, prosvetno življenje bodo poživili s prireditvami in s tekmovanjem na čast 10. obletnice OF, predvsem pa bodo pomagali zadrugam in državnim posestvom.

KANDIDATI OKRAJA TREBNJE — kmetje, delavci in stari partizani

O zboru Fronte v Trebnjem smo poročali v zadnji številki Dolenjskega lista. Na zborih volivcev so medtem ljudje že potrdili kandidate, ki jih je predlagal zbor ter podpisali njihove kandidature.

V trebanjskem okraju bodo imeli šest volilnih enot. V prvi volilni enoti — v Krmelju — kandidira **Ciril Majcen**, predsednik kmečke delovne zadruge St. Janž, nosilec spomenice iz l. 1941, njegov namestnik je rudar **Leopold Prijatelj**, predsednik delavskega sveta rudnika Krmelj in šestkratni udarnik.

V drugi volilni enoti je bil z navdušenjem sprejet kandidat **Krese Franc-Cohan**, podpolkovnik JA, prav tako pa tudi njegov namestnik **Milavec Franc**, predsednik KLO Bistrica. V tretji volilni enoti kandidira major **Majcen Nace**, njegov namestnik pa je **Anton Gracar**, predsednik kmečke delovne zadruge v Mirni. V četrti volilni enoti je bil

sprejet za kandidata **Jarc Bernard**, namestnik pa je **Sila Ignac**, poverjenik za komunalno delavnost na okrajnem ljudskem odboru. Za peto volilno enoto je zbor volivcev predlagal za kandidata **Borštarnja Jožeta**, ministra v vladi LRS, za njegovega namestnika pa **Franca Zidarja**, sekretarja okrajnega odbora OF v Trebnjem.

Kandidat šeste volilne enote je **Grden Lovro**, sekretar okrajnega komiteja KPS in predsednik okrajnega odbora OF Trebnje, njegov namestnik pa je zadrugnik **Smole Franc** iz kmečke delovne zadruge Veliki Gaber.

Na vseh sestankih, kjer so ljudje podpisovali kandidatne liste za svoje bodoče zastopnike v slovenski Ljudski skupščini, so aktivisti seznanjali volivce z delom kandidatov in njihovo dosedanje požrtvovalnostjo za napredek in moč naše države.

JANEZ ŽUNIČ, kandidat pete volilne enote v črnomeljskem okraju

Predsednika okrajnega ljudskega odbora in sekretarja okrajnega komiteja KPS v Črnomlju poznajo Belokranjci zelo dobro. Ze pred vojno napredno usmerjen, je tovariš **Janez Žunič** od leta 1942 dalje aktivno delal za Osvobodilno fronto in ljudsko oblast. Leta 1943 je postal sekretar rajonskega komiteja KPS v Gradacu, v letu 1944 pa sekretar okrajnega komiteja KPS Stari trg in nato v Vinici. Odgovorno delo je opravljal vedno s predanostjo in odločnostjo zavednega borca za pravice delovnih ljudi. V letu 1945 je bil član okrožnega komiteja Komunistične partije Slovenije za Belo krajino.

Po osvoboditvi je tovariš **Žunič** delal do decembra 1945 na okrožnem komiteju KPS v Novem mestu, nato pa se je vrnil v Črnomelj, kjer je ostal do jeseni 1948 kot sekretar okrajnega komiteja. Po končani enoletni partijski šoli v Ljubljani je delal do maja 1950 v Kmečki partijski komisiji pri CK KPS v Ljubljani, potem pa se je znova vrnil v Črnomelj in prevzel odgovorno mesto predsednika okrajnega ljudskega odbora in druge politične funkcije.

Volivci Starega trga, Predgrada, Vinice, Preloke, Stare Lipe in Sinjega vrha, ki ga bodo 18. marca volili za svojega zastopnika v drugi slovenski Ljudski skupščini, poznajo tovariša **Žuniča** kot vzornega aktivista Osvobodilne fronte in prekaljenega borca

— komunista. Tak, kakršen je bil v letih narodnoosvobodilne borbe, je tudi danes: do dna prežet z zaupanjem v zmago delovnega ljudstva, vedno v prvih vrstah dela in žrtvovanja v korist skupnosti in nenehno pripravljen na sleherno samoodpoved za socialistično domovino.

Aktivisti, posnemajte!

Ze 3. februarja letos smo pisali o sklepu belokranjskih aktivistov, da bo vsakdo izmed njih pridobil vsaj pet novih naročnikov za Dolenjski list. Medtem so nam poslali lepo vrsto naslovov novih naročnikov, vse pa je doslej prekosil tovariš **Lojze Zupanc**, ravnatelj nižje gimnazije v Podzemlju. Pridobil je za Dolenjski list 60 novih stalnih naročnikov! Na njegovo pobudo so pridobili precej naročnikov tudi dijaki nižje gimnazije v Podzemlju, ki so seznanili svoje starše z Dolenjskim listom. Njegovo vneto za razširitev Dolenjskega lista pozdravljamo in jo dajemo za vzgled vsem dolenjskim aktivistom! V marsikateri vasi bi lahko domači in okrajni aktivisti, predvsem pa odbori Fronte, pridobili še veliko novih naročnikov za naš domači časopis. Treba je stopiti do ljudi, jim časopis pokazati in marsikdo se bo rad naročil.

Številke nam veliko povedo. Poglejmo samo tile dve: pošta Črnomelj dobiva za naročnike svojega okoliša 63 izvodov, pošta Gradac v Beli krajini pa 85 izvodov Dolenjskega lista! Kje so aktivisti res delali, niti ni treba posebej poudarjati. Požrtvovalnost tovariša **Zupanca** naj bi posnemali poleg nekaterih belokranjskih aktivistov predvsem tudi aktivisti v kočevskem in trebanjskem okraju!

V NEDELJO BODO V KERAMIKI ODKRILI SPOMINSKO PLOSCO

V okviru priprav na 10. obletnico ustavitve OF bo delavstvo novomeške tovarne keramičnih izdelkov odkrilo spominsko ploščo padlim borcem Keramike. Slovesnost bo v nedeljo 18. februarja ob devetih dopoldne v tovarni. Novomeščani, vabljeni!

Nova tekmovanja med dolenjskimi okraji

Tekmovalna vna, ki so jo na čast volitev pokazali člani OF okraja Trebnje, se je medtem razširila na ostale dolenjske okraje.

V Črnomlju so sprejeli napovedano tekmovalno in upajo, da bodo pri volitvah 18. marca zmagali. Fronta v okraju Novo mesto je napovedano tekmovalno Trebanjcev sprejela, dodala pa je k prvim štirim točkam še naslednje:

1. Tekmujemo z okrajem Trebnje v ustanavljanju novih kmečkih delovnih zadrug do 18. marca.

2. Kateri okraj bo boljše uredil organizacijo v sedanjih kmečkih delovnih zadrugah in jih razširil (ocenjevalo se bo: sprejem novih članov v KDZ, povečanje zadrugne zemlje v hektarih in razširitev zadrugnih proizvodnih sredstev).

3. V katerem okraju bo do dneva volitev več kulturno-prosvetnih prireditev na čast volitev.

4. V katerem okraju bo do volitev več poljudnih predavanj na vasi z domačim okrajnim in krajevnim predavateljskim aktivom.

Poleg tega je okrajni odbor Fronte v Novem mestu napovedal predvolilno tekmovalno okrajem Kočevje, Grosuplje in Črnomelj v vseh točkah, ki jih je postavil za tekmovalne že okrajni odbor OF v Trebnjem, dodal pa jim je še zgornje štiri točke.

Tekmovalne, ki ga je napovedal okrajni odbor OF v Krškem Novemu mestu in Celju-okolici, je okrajni odbor OF v Novem mestu sprejel. Kdo bo boljši v odstotku oddanih glasov za kandidate Osvobodilne fronte in v odstotkih udeležbe na volitvah?

Ugibanja na stran — gotovo je eno: zmagal bo okraj, ki se bo z dobrim, prepričljivim in življenjskim političnim delom na volitve najboljše pripravil!

PROSTOVOLJNO DELO V DOLENJSKIH TOPLICAH lepo napreduje. Tekmovalni načrt ni kos praznega papirja! Vsako soboto, pa tudi ob drugih dnevih, odstranjujejo frontovci ruševine, ki so doslej kazile zunanje lice zdravilišča. Zdaj so začeli rušiti pogorišče italijanske nasilnosti, da bo tudi ta sled okupatorja odstranjena. Po novem načrtu na tem mestu ne bo več stanovanjske zgradbe. Prav tako napredujejo dela na zadrugnem domu. Poleg telesnega dela pa ne pozabljajo frontovci tudi na izobraževanje. Vsak drugi torek imajo po predavanju ljudske univerze politični študij, kjer se seznanjajo z najvažnejšimi dogodki znotraj in zunaj meja.

Tekmovalne je vzbudilo tudi mladino v rudniku Kanižarica pri Črnomlju. Doslej je bilo v Kanižarici tako: v mladinski aktiv so volili vodstvo, delali pa ni nihče. Za leto 1951 pa so si pred kratkim postavili tale načrt dela: priredili bodo dve kulturni prireditvi, prvo za 8. marec na čast ženam. V organizacijo bodo pritegnili vso mladino na rudniku, pri zidanju sindikalnega doma pa bodo naredili 1500 prostovoljnih ur. Za zabavo in zdravje članov bodo ustanovili pevski zbor in fizikturni aktiv, v strelsko družino pritegnili 13 mladincev, v jami pa bodo sestavili mladinsko proizvodno število. Pri vsem tem pa mislijo tudi na študij.

NOV ODBOR ZVEZE BORCEV V SUHI KRAJINI. Na pobudo Zveze borcev v Žužemberku in nekaterih delovnih članov ZB iz Sela-Hinje so ustanovili novo krajevno organizacijo ZB za kraje Sela-Hinje in Ratje. Na ustanovnem občnem zboru sta bila navzoča tudi tov. Lavrič in tov. Smrke iz Žužemberka, ki sta obljubila tovarišem v Suhi krajini, da jim bo žužemberška Zveza borcev vedno rada pomagala pri utrjevanju organizacije. V tekmovalju na čast 10. obletnice ustanovitve OF bodo tudi v Suhi krajini vključili v novo krajevno organizacijo vse, ki imajo pogoje za sprejem v ZB. Prav tako pa bodo prav borci poskrbeli tudi za dobro udeležbo na volitvah v skupščino.

CLANI ZVEZE BORCEV NA AJDOVCU — NOVI ZADRUŽNIKI. Na občnem zboru krajevnih organizacij ZB v Ajdovcu so sklenili med drugim tudi, da bo pridobil vsak član ZB in sedanje ekonomije vsaj še enega člana za novo kmečko obdelovalno zadrugo.

SPOMENIKE BODO POSTAVILI žrtvam narodnoosvobodilne borbe in fašističnega terorja člani ZB v Beli oerki, St. Petru in Kamencah. Do desete obletnice ustanovitve OF bo stal spomenik tudi v Vavi vasi. — V tekmovalju sprejemajo nove člane tudi krajevnih Zvez borcev v Straži, Vavi vasi in Prečni, kjer so dvignili število članov ZB na 120 odstotkov. V Prečni pomagajo člani ZB prireditev mladini pri kulturno-prosvetnih prireditvah.

Na letnih občnih zborih kmetijskih zadrug se že temeljito pretresajo vprašanja bodočih nalog naših splošnih kmetijskih zadrug. Da morajo kmetijske zadrug, (ki jih na Dolenjskem marsikje še vedno poznamo samo kot trgovine) odigrati pomembno in glavno vlogo za povečanje kmetijske proizvodnje in za socialistično preobrazbo naših vasi, je že leta 1947 zapisal tovariš Kardelj. Njegove misli o osnovnih oblikah zadrugništva in njihovih nalog so danes prav tako pomembne, kakor so bile v prvem letu petletke.

Naj ugotovljamo kakor hočemo, mimo dejstva, da so bile doslej naše kmetijske zadrug res bolj »štacunarske« podjetja kot pa usmerjevalci gospodarstva na vasi, ne moremo. Naše zadrugne »štacune« odlikuje lov za dobičkom, dasiravno je njihovo področje dela veliko širše. Gospodarstvo vasi lahko zato precenimo po vlogi in vplivu kmetijske zadrug.

Ce hočete napisati, koliko zadrugnih ekonomij, plemenitih postaj, drevesnic, trsnic, hranilnih blagaj, lesnih odsekov in tako naprej so naše dolenjske kmetijske zadrug doslej ustanovile, bo ta številka v primerjavi z njihovim številom mnogo, mnogo prenizka! Prav ustanavljanje takih in podobnih gospodarskih odsekov pa je naloga in dolžnost naših kmetijskih zadrug. Preko teh oblik skupnega dela in skrbi za razvoj vasi bomo gradili novo, socialistično vasi. Če pa se zadruga in njeni odborniki zadovoljujejo s tem, da imajo v kraju samo »štacuno«, pa o kmečkem zadrugstvu tam še dolgo ne moremo govoriti.

Prav zdaj, ob času občnih zborov naših splošnih kmetijskih zadrug, pomislimo na razne oblike dela, ki jih bo treba oživeti. Predvsem, za razvoj zadrug se mora v kraju zanimati krajevni ljudski odbor, vse množične organizacije, predvsem pa odbor Fronte. Bitka za socialistično zadrugništvo je skrb nas vseh, zato brez dobre frontne organizacije tudi ne more biti dobrih zadrug. Razviti moramo demokratično upravljanje naših zadrug, da bodo zbori zadrugnikov dejansko postali najvišji organ, ki bo odločal o delu, načrtih in — usodi zadrug. Zadruga se mora kot celota boriti proti špekulantom in izkoriščevalcem, ki še vedno sedijo ponekod na tilnikih malih kmetov.

Poglejmo si delo odsekov pri kmetijskih zadrugah, poskrbimo, da bodo takdi odseki letos čimprej tudi ustanovljeni, kjer jih še nimamo.

Skrb za živino

Zivinorejski odsek ima v kmetijski zadrugi prav letos izredno važno vlogo. Oskrbnoval in nabavljala bo plemensko živino in plemenjake za zadrugne ekonomije in plemenilne postaje, seveda s primernim nadzorom. Pri nabavi plemenjakov bo pomagala tudi ljudska oblast v kraju. Odsek bo imel potreben pregled nad živino, vzrejo narasčajo in skrb za povečanje števila repov v hlevih naših domačij. Skrbel bo, da bo odšla v zakol slaba živina, zato bo moral sodelovati pri odkupovanju živine in zivinorejskih proizvodov s KLO. Kadar se bodo delali plani za odkup, zastopnik odseka ne sme manjkati! Marsikje se bo odsek lahko posvetil tudi vzreji perutnine, ki prinaša lepe dohodke. Njegova skrb pa bodo tudi dobri pašniki, povečanje krmnih rastlin, pridelovanje semen, priprava silaže (okisane krme za zimске mesece), gradnja silosov, sodelovanje pri načrtih za melioracijska dela za izboljšanje travnikov itd.

S pomočjo veterinarjev pa bo odsek vodil tudi selekcijo (izbor) živine. Sodeloval bo pri premovanju, sprejemanju v rodovnik in pri vodstvu matičnih knjig. Organiziral bo

BOJ KAPARJU SAN JOSE

Kapar San Jose uničuje belokranjske sadovnjake. Zadnja razstava lokalnega gospodarstva v Beli krajini je s svojo gospodarsko karto, ki jo je sestavil ravnatelj Božo Račič, prikazala, kolikšno škodo je že povzročil ameriški kapar San Jose belokranjskim sadovnjakom. Najbolj je ogrožen predel od Semiča mimo Stranske vasi in Krupe do Gradca in dalje proti Podzemlju in Otoku. Poznavalci in strokovnjaki za sadjerejo in belokranjsko kmetijstvo bi morali temu vprašanju posvetiti še vse večjo pažnjo kakor doslej. Letošnja zima v Beli krajini je izredno mila in kakor nalašč prikladna za delo ekip, ki naj bi se na pobudo okrajnega kmetijskega poverjenstva organizirale po vseh krajevnih ljudskih odborih ter takoj začele delati, t. j. škropiti napadene sadovnjake po ameriškem kaparju. Dosedanja malobrižnost nekaterih ljudskih odborov se bo v prihodnjih letih kruto maščevala. Belokranjsko ljudstvo pa je v bistvu dobro in delovno ter rado izvršuje zadane naloge, potrebno je ljudi le poučiti in jim nuditi dejansko pomoč pri zatiranju najhujšega sadnega škodljivca. Reševati vso zadevo le na birokratski način z okrožnicami, nikakor ne zadostuje. Okrajni kmetijski svet naj se po svojih članih prepriča na terenu, ako krajevni ljudski odbori tudi v resnici izvajajo sklepe, ki so sejo sprejeti in vrženi na papir. Ne z zapisniki in okrožnicami, temveč z aktivnim delom bo potrebno takoj pričeti s škropljenjem napadenega drevja, da bomo rešili, kar se še rešiti da in more.

skupno z živinozdravniki zatiranje živinskih bolezní, sodeloval bo na razstavah plemenske živine itd.

Za večjo proizvodnjo v kmetijstvu

pa to skroel v zadrugi poljedelski-semnski odsek. Tudi tu ne bo šlo brez sodelovanja KLO. Pri setvi, pravočasni mlačvi in vseh ostalih kmetijskih delih bo ta odsek imel polne roke dela, če nečemo ostati pri starem in se zadovoljevati z nizkimi hektarskimi donosi. S kmetijskimi predavanji, izleti na vzorna državna posestva in delovne zadrug, se bo razširjalo obzorje kmetovalcem, z umnim gospodarjenjem pa se bo dvigala proizvodnja. Zaslužnim kmetom, ki se borijo za večji hektarski pridelek, bo odsek prisrbel nagrade, zanimal se bo za proizvodnjo industrijskih rastlin in za prvovrstno semensko blago. — Odsek bo nabavljala kmetijske stroje, da bodo služili vsem gospodarjem v vasi. Preskrbel bo sredstva za razkuževanje semen, prav tako pa bo sodeloval tudi pri pravični razdelitvi odkupov kmetijskih pridelkov.

Sadjarstvo in vinogradništvo — naši dohodki

Brez takega odseka, ali pa vsaj sadjarskega si kmetijske zadrug na Dolenjskem ne moremo zamisliti. Znamerjenega, starega in bolnega drevja imamo v naših okrajih ogromno. Ameriški kapar nam uničuje sadovnjake in če ga ne bomo zajezili zdaj,

Zdaj je čas sečnje in vožnje lesa

Ne ponavljajmo starih napak in malomarnosti! To velja za gospodarstvo v novomeškem okraju, kjer lani navzlic vsem opominom nismo v celoti dosegli plana v gozdni proizvodnji — po krivdi posameznih krajevnih ljudskih odborov in tistih kmetov, ki so odlašali s sečnjo lesa od zime na pomlad, od pomladi v jesen in nato spet do zime, lesa pa vendarle niso oddali. Da je bil plan v Sloveniji navzlic temu dosežen, gre zahvala kmetom v drugih okrajih naše republike, ki so v celoti izpolnili svoje obveznosti in celo presegli postavljene plane.

Letos je plan v našem okraju nekaj manjši od lanskega. Posamezni kmetje imajo celo prav nizke obveznosti. Ne bi smelo biti težav, da plana lesne proizvodnje v zasebnem področju ne bi pravočasno in popolnoma dosegli! Spet se je pa pokazalo, da nekateri KLO ne izdajajo kmetom odločb in zavirajo na ta način pravočasen začetek zimске sečnje in prevozov lesa iz gozdov do kambijskih cest. V Novo mesto prihajajo kmetje na okrajni ljudski odbor z vprašanji, če bo letos obvezna oddaja lesa... Pohitimo zato z odločbami, kmetje pa s posekom in prevozi lesa!

Do 75 kubikov lesa mora letos kmet sam posekati in izpeljati iz gozda. Le tam, kjer bodo posamezniki dobili odločbe za večje količine lesa, bo mogoče dobiti režijsko delovno silo. Letošnja zima je izredno ugodna in bo najbolj pametno ravnati tisti, ki izkoristijo prve mesece v letu za posek in izvoz po planu določenih kubikov lesa. Zdaj se

bomo čez nekaj let na Dolenjsko sadje morali uvažati. Sadjarski in vinogradniški odsek v zadrugi bo zato predvsem skrbel za sredstva in za dejansko borbo proti živalskim škodljivcem, ki nam uničujejo pridelke in zmanjšujejo dohodke. Skrbel bo za pravočasno in strokovno škropljenje drevja in trt, za čiščenje drevja in odstranjevanje vseh rakastih, prastarih in nerodovitnih dreves, ki jim ponekod rastejo že dolge, sive brade rastlinskih zajedalcev, da bi nas moralo biti sram pred vsakim, ki pride v naše kraje. Sadjarsko in vinogradniško orodje, kemična sredstva kakor škropiva itd. se danes dobijo — le naročiti jih je treba in — zanje skrbeti. Sadjarski odseki, kje so vaši dosedanje uspehi? Dolenjski kmet rad pozablja na velike dohodke, ki jih prinaša sadjarstvo, ki ima pri nas vse pogoje za uspevanje. Na trto se spominimo večkrat, na sadje pa vse premalo. Kje so drevesnice in trsnice? Vsega nam manjka, pravimo, ne ukrenemo pa ničesar, da bi bilo boljše.

O teh — in vseh ostalih — odsekih se je treba na občnih zborih naših kmetijskih zadrug pomeniti. Ko bodo ti odseki zaživeli in nudili članom zadrug koristi, bo razlaganje še večjih ugodnosti in napredka, ki ga prinašajo zadrugne in kmečke obdelovalne zadrug, veliko lažje in prepričljivejše. Začnimo z osnovnimi oblikami zadrugništva delati tako, kakor predvidevajo zadrugna pravila, pa bodo kmetijske zadrug kmalu postale. žarišče novih zadrugnih ekonomij in obdelovalnih zadrug.

tudi na vasi laže dobi prosta delovna sila, vemo tudi, da bo pozneje polno izgovorov, da ni časa za gozdna dela, da je tu oranje, sejanje, pletev in tako naprej in naprej. Takih izgovorov letos seveda ne bo nihče upošteval, izkušeni je od prejšnjih let dovolj.

Lani ni bil dosežen plan poseka in izvoza lesa v zasebnem sektorju, prav tako pa tudi ne prevoz lesa za državni sektor. Zato bodo morali tudi naši vozniki vložiti prav v teh mesecih ves svoj trud, da se bo izvozilo iz host čimveč lesa pred začetkom poljskih del. KLO, ki bodo dobili zadolžitve za prevoz lesa v korist državnega sektorja, naj poskrbijo za to, da bodo obveze za prvo polletje uresničene v februarju in marcu. P. F.

Nova tovarna za eterična olja na Dolenjskem

V bližini Obrha pri Podturnu v novomeškem okraju gradijo novo tovarno za eterična olja. Z deli bodo kmalu gotovi in v polmernih mesecih bo iz smrekovih in jelkovih vej, ki so doslej ostajale na obširnih sečiščih prostranega Roga, priteklo prvo eterično olje. To je prva tovarna te vrste na Dolenjskem, ki bo morda tudi pripomogla k uresničitvi dolgoletne želje po podaljšku železniške proge iz Straže do Podturna. Eterična olja uporabljamo v domačem zdravilstvu, so pa tudi dragoceno izvozno blago, ki nam je lani prineslo precej milijonov deviznih dinarjev.

Gr.

Na 8 manipulantov v Trebnjem 36 cbm lesa na mesec

Vam, da se sliši precej neverjetno, je pa res. Pri kmetijskih zadrugah v trebanjskem okraju se bodo morali drugače pogovoriti o zaposlevanju lesnih manipulantov kakor so se doslej, sicer bodo šle zadrug v neizogibno finančno izgubo.

Letošnji plan oddaje lesa iz nedržavnih gozdov je znatno manjši kot je bil v letu 1950. Kljub temu še niso začeli združevati lesnih odsekov, kar bi bilo nujno potrebno zaradi pravilne zaposlitve ljudi in seveda tudi zaradi varčevanja. Kako zelo so »zaposleni« lesni manipulant v okraju Trebnje, naj pokaže naslednji primer:

V januarju je 8 lesnih odsekov dobavilo celih 36 kubičnih metrov lesa v približni vrednosti 20.000 din. Vsak manipulant pa je prejel na račun mesečnih prejemkov od 3.000 do 3.500 din, skupno torej več osebnih izdatkov kakor je vrednost lesa! Seveda pa so manipulant ta les samo prevzeli in oddali, vse ostalo delo pri proizvodnji lesa pa so opravili gozdni delavci in vozniki. Če bi teh osem lesnih manipulantov vzelo v roke žage in sekire, bi morali po malem računati to količino lesa izdelati sami v dveh delovnih dneh, tako pa so samo s prodajo lesa izgubili cel mesec... Četudi dopustimo izgovor, ki ga bodo verjetno povedali manipulant, da v tem mesecu še ni bilo večje proizvodnje lesa (dasiravno je januar najprimernejši čas za to!), pa nam povedo drugi račun, da pride povprečno vsak mesec na enega manipulanta v trebanjskem okraju komaj 55 do 60 kub. metrov lesa. Tako imajo zadrug pri vsakem prodanem kubiku lesa po 500 do 580 din stroškov za manipulanta, dejanski kosmatni zaslužek zadrug pri kubičnem metru lesa pa je od 30 do 50 din. Tak »uspeh« dosega tudi v okraju Grosuplje, kjer je 24 lesnih odsekov oddalo letos v januarju približno 96 kubičnih metrov lesa...

V okraju Novo mesto pa so to zadevo rešili bolj življenjsko. Čeprav imajo štirikrat večji plan oddaje lesa kakor v Treb-

njem, so prejšnjih 10 lesnih odsekov združili v 4 lesne odseke. Veliko bodo prihranili pri osebnih izdatkih, poleg tega pa so dali najboljše uslužbenke prejšnjih lesnih odsekov za šefe novih odsekov, ki jamčijo, da bo plan potekal v redu. Ali ne bi šlo tako tudi v trebanjskem okraju? Uredba o varčevanju naj poseže tudi v ta sektor dela, kjer je dosedaj res nismo poznali. (p)

Nabiraleci zdravilnih zelišč — pomlad se bliža!

V preteklem letu smo dosegli v okrajih Novo mesto, Črnomelj in Trebnje prav lepe uspehe pri nabiranju zdravilnih zelišč. Naši pridni nabiraleci so nabrali raznih zdravilnih zelišč za 6.000.000 din ter s tem veliko doprinesli našemu skupnemu gospodarstvu, pa tudi sami so imeli lep vir dohodkov. Najlepše uspehe so dosegli v okraju Novo mesto, kjer so posamezne kmetijske zadrug vložile veliko truda, da je bil plan odkupa zdravilnih zelišč dosežen, ponekod pa so plan odkupa precej presegli, kot n. pr. KZ Dvor, Ajdovec, Skocijan, Stopiče in St. Jernej. Poslovodje cmenjenih zadrug so prejeli za svoj trud primerne nagrade, katere jim je podelilo trgovsko podjetje »GOSAD« v Ljubljani.

Tudi v letošnjem letu se zavzemamo, da bomo nabrali čimveč raznih zdravilnih zelišč. Ze sedaj, čeprav še pihajo mrzli zimski vetrovi, se je pričela sezona za nabiranje nekaterih zdravilnih zelišč. V naših krajih smo pred nekaj leti nabrali zelo veliko hrastovega mahu. V letošnjem letu je po tem mahu precejšnje povpraševanje ter ga bomo lahko nabrali v večji množini.

Ze čez nekaj tednov pa bomo lahko pričeli nabirati cvet lapuha in razne korenine, kot n. pr.: od trobentice, dišeče vijolice, navadnega gabeza, regrata, sladke koreninice, beladone, bodeče neže itd. Kakor vidimo, se bo prav kmalu pričela prava sezona za nabiranje zdravilnih zelišč.

Zupan M.

V dneh živahnega političnega dela pred volitvami v drugo Ljudsko skupščino Slovenije mi uhajajo spomini nazaj v čase narodnoosvobodilne vojne, ko smo imeli prve volitve v takratne Krajevne narodnoosvobodilne odbore ali današnje KLO, v naše prve organe ljudske oblasti, ki se je rodila in rasla v ljudski revoluciji.

Bilo je pomladi leta 1944, ko smo imeli take volitve tudi v takratnem rajonu Nova Sela - Fana (sedanji del okraja Kočevje). Bil je navaden delavnik in vendar je bil velik praznik za ljudstvo, ki je prvič v življenju svobodno volilo svoje ljudi v osnovne celice naše mlade oblasti. Vseposvodi si videl obraze, nasmejana lica, čul si pesmi, harmonika je odmevala po vaseh, šopki na prsih volivcev in volivk, zastave, okrašena volišča — skratka, vse, kar imamo danes, vendar pa je bilo takrat, ko je divjala nedaleč od nas še vojna, vse to še veliko lepše...

Prvič v življenju so stopale takrat pred volilne komisije naše žene in dekleta ter v vojni prekaljena mladina. Sele narodnoosvobodilna vojna jim je dala veliko pravico sodelovanja v volitvah in možnost, biti izvoljen. Ta zavest se je odražala tudi na licih žena in mladine.

Kot zastopnik rajonske volilne komisije sem bil pri volitvah prvega krajevnega narodnoosvobodilnega odbora v kočevski slovenski vasi Mlaka pri Kočevski Reki. Ze ko sem stopal skozi vas Primoži (takrat se je vas imenovala še Handlerji in je dobila pozneje ime po tovarišu dr. Alešu Beblerju, ki je imel partizansko ime Primož in je bil prvi partizan, ki so ga videli v tej vasi ter so vas tudi po njem poimenovali), sem opazil veselo razpoloženje mladine. Vsa vas je bila v cvetju in zelenju, ljudje praznično oblečeni. Tudi Mlaka se je dostojno pripravila na veliki dan, saj je imela čast, da so bile v njej prve volitve za KNOO, ki je združeval tri vasi: Mlako, Primoži in Koče.

Velik slavlolik in rajanje otrok pred Mikličevo hišo, to mi je bil kažipot k volišču. Prevzet od zunanjega sijaja vasi sem stopil v okrašeno sobo, ki je sijala v cvetju, zelenju in slikah ter napisih. Se danes se spominjam pomembnih besed: »Naj živi naš največji praznik — svobodne volitve!«

Začele so se volitve. Prva je stopila pred žaro žena iz Primožev, s šopkom na prsih in solzami v očeh. Glasno je rekla:

»Hvala partizanom, ki so mi priborili enakopravnost in to veliko pravico!«

In ko je za njo volil mladinec, je ponosno stopil pred komisijo; ko je oddal v žaro volilni listek, je prevzel vzkljknil:

»Živel Tito!«

Volivci in volivke so prihajali, v redu zapuščali sobo, pred hišo pa je rajala mladina in prepevala partizanske pesmi.

Močno me je stisnilo v grlu in zgrabilo v srce, ko je stopila v sobo stara mamica iz Koč. Praznično oblečena, nas je pozdravila s krepkim »Zdravo!« Ko je oddala volilni listek s tresočimi rokami v žaro, je dejala z ginjenim glasom:

»Tovariši, to je najlepši dan v mojem življenju. Stara sem in zdaj, ko sem dokala naše volitve, zdaj lahko umrjem. Živeli naši hrabri partizani!«

Odšla je, zunaj pa jo je zajelo petje mladine in sprejelo medse.

Da, lepo je bilo tiste dni. Ko spet krepko stopamo v predvolilno delo, mi je pred očmi slika iz preteklih let. Tudi danes hrumi okrog nas, tudi danes smo v borbi za gospodarsko in politično svobodo, za srečnejše življenje naših ljudi. Zato bomo tudi 18. marca na volitvah znova odgovorili vsem, ki nas ovirajo na naši poti v lepši jutrišnji dan, prav tako kakor smo jim odgovarjali z volitvami v letih vojne.

Nič ne boste opravili proti ljudstvu, ki je enotno kakor en mož in ki ve, kam gre njegova pot!«

Večer slovenske pesmi v Prešernovem tednu

Bogat kulturni program v letošnjem Prešernovem tednu je pokazal, da postaja ta teden iz leta v leto vedno večji praznik naših delovnih ljudi. To je potrdil tudi obisk Večera slovenskih pesmi, ki bi ga lahko imenovali revijo novomeških pevskih zborov.

Večer je začel mladinski-pionirski zbor mladinskega kulturno-umetniškega društva »Oton Zupančič« z novomeške gimnazije z izbranim programom. Pod vodstvom tov. Jelke Kastelic je pokazal, da raste in da se uvršča med vodilne mladinske-pionirske zборе Dolenjske. Zbor je zapel Pirnikovo Zdravljico, Simoničijeve Vesele kolednike in Na Jurjevo, belokranjsko narodno Tri tičice in za zaključek Pahorjevo Koračnico. Pesmi so bile dobro podane, čiste v intonaciji in kar je glavno — otrci so jih zapeli z občutkom. Zbor je disciplinirano sledil dirigentu. Nekatere pesmi je lepo spremljal s klavirjem tov. Stane Fink.

Mladinski ženski zbor novomeškega učiteljskega je nastopil drugi. Pod vodstvom tov. Markija Toneta je zapel 7 pevskih skladb. Zbor ima za seboj že tretje leto in vrsto uspešnih nastopov, med katere lahko štejemo tudi ponedeljskega. V podajanju je zanesljiv, kar je bilo čuti posebno v Kozinovi Partizanski, Liparjevi Na Posavju in v dalmatinski Plovi, plovi... Posebno je ugajala

štirinotna izvedba pesmi, kar kaže na dirigentovo prizadevnost, ustvariti iz zbora prvovrstno, enotno in skladno pevsko skupino. Dekleta, ki bodo čez nekaj let sama vodila pevske zборе kot bodoče učiteljice, so znova pokazala, da rada in lepo pojejo.

Kot tretji bi moral nastopiti moški zbor SKUD »Dušan Jereba«. Zaradi obolelosti nekaterih članov pa je nastopil samo oktet, ki je zapel: Luna sije. Ob večerni uri, tov. Gernedel pa, je zapel Strajnarjevo Mladost v svobodi, ki je bila ob spremljavi tov. Finka podana posebno toplo in občutno. Skoda, da so manjkali tenorji, sicer pa so ostali pevci zadovoljivo rešili svojo nelahko nalogo.

V Novem mestu imamo veliko izkušenega glasbenega vzgojnega kadra, odraslih pevcev in pevk pa veliko premalo. Se tole: vstopnina na pevski večer bi bila lahko nižja! Kdor si je hotel ogledati vse prireditve Prešernovega tedna, je moral sežeti globoko v žep! V primerjavi s simfoničnim orkestrom pa je bila vstopnina za pevski koncert vse kakor previsoka.

Volitve v Ljudsko skupščino naj bodo mogočna manifestacija enotnosti našega ljudstva, ki se v skupnih delovnih naporih nenehno krepi in utrjuje!

Koncert simfoničnega orkestra v Novem mestu

Da bi čim boljše in dostojnejše proslavili sedaj že tradicionalen vsakoletni Prešernov teden v Novem mestu, je SKUD »Dušan Jereba« v Novem mestu uvrstilo med spored raznih kulturnih prireditev tudi koncert simfoničnega orkestra. Porodila se je lepa misel združiti salonski orkester SKUD »Dušan Jereba« z vojaško godbo v Novem mestu in prvič v kulturno glasbeni zgodovini Novega mesta izvesti koncert domačega simfoničnega orkestra. Dne 6. februarja 1951 se je ob 8. uri zvečer zbralo na odru dvorane DLP v Novem mestu preko 30 godbenikov, katerim je bilo videti, da se zavedajo, da nastopa simfonični orkester, sestavljen iz godbenikov domačinov, prvič v Novem mestu. Na sporedu so bile skladbe znanih skladateljev: W. A. Mozart: Uvertura k Figarovi svatbi, F. Schubert: Simfonija v h-molu, J. Meyerbeer: Fantazija iz opere »Hugenoti«, J. Gotovac: Kolo iz opere »Ero z onega sveta«, E. Waldteufel: Estudiantina — valček, Boildieu: Uvertura k operi »Bagdaski kalif«.

Za izvedbo tega sporeda je bil izbran dokaj nesrečen prostor, to je dvorana DLP, ki je neakustična, zlasti pa je ponesrečen oder, ki ni primeren za izvedbo kakršnih koli koncertov. Ta oder je za simfonični orkester premajhen, največja napaka pa je v tem, da je obdan z zastori, ki glas nekaterih že tako šibkih instrumentov zamore. V bodoče je treba misliti na drugo dvorano, za izvedbo takih koncertov primernejšo; morda na telovadnico v osnovni šoli, ki je dovolj velika in še tudi dovolj akustična.

Koncert je dirigiral kapelnik vojaške godbe Miro Radosavljevič zelo dobro, čeprav bi v bodoče želeli, da polaga večjo pažnjo na posamezne glasbene prehode in zlasti nerutiniziranim godbenikom (pauka, oboa itd.) nakazati vstop.

Na sporedu so bile, kakor že navedeno, težke skladbe in človek se je čudil, da se mladi simfonični orkester sploh drzne izvajati dela Mozarta in Schubertovo »Nedokončano«. Vse skladbe so bile odigrane in prednašane prav dobro; kdor pa ve, da je imel ta orkester samo en in pol meseca vaje, ta se začudi odličnemu uspehu. Ta večer je orkester pokazal, da je življenjsko sposoben in da lahko doseže v bodoče še mnogo lepših uspehov. Zlasti je bilo zanimivo, da so bile težke skladbe, tako Uvertura k Figarovi svatbi in Schubertova »Nedokončana« izvedene z večjo točnostjo in boljšim prednašanjem kakor pa ostale lažje skladbe. Dokazal je, da je sposoben lotiti se najtežjih glasbenih skladb, zlasti še, če dopolni odnosno pomnoži nekatere instrumente. V tej zasedbi orkestra je premalo prvih violin in njih skupen glas je prešibek zlasti v razmerju z ostalimi godali. Nasprotno pa so bila odlična, rogovi čudoviti in so se toni kar prelivali v lepi glasbeni harmoniji. Pozna se jim, z izjemo oboista, ki je za ta orkester še premalo tehnično dovršen, da obvladajo vsi svoje instrumente in da imajo tudi že dokajšnjo koncertno rutino. Dinamika je bila pri vseh skladbah dovolj dobra in drugi večer, t. j. 7. II. 1951, ko je bil koncert ponovljen, celotna izvedba boljše kot pa prejšnji večer.

Novomeščani orkestru čestitamo, čestitamo tudi kapelniku Radosavljeviču, ki je v tako kratkem času iz orkestra ustvaril to, kar je na koncertu pokazal. Želimo, da bi simfonični orkester ostal še nadalje skupaj pod taktirko kapelnika Radosavljeviča in smo prepričani, da ne bo samo nam, temveč tudi drugod lahko nudil poslušalcem mnogo lepega glasbenega užitka.

D. S.

Severin Šali: GORJANSKA BAJKA

V čaroben, tajinstven svet gorjanskih skrivnosti nas je preselila krstna predstava Gorjanske bajke, uprizorjena prvič na novomeškem odru v preteklem tednu. Avtor Severin Šali, pesnik in prevajalec, jo je napisal kot priložnostni igralec za Planinski dan na Gorjancih. Igro, ki je bolj dramatičen spev kakor strogo odsko delo, so lani igrali novomeški planinci v Mokronogu ob priliki ustanovitve nove podružnice planinskega društva, novomeško občinstvo pa jo je s hvaležnostjo in priznanjem avtorju doživelo v okviru prireditve letošnjega Prešernovega tedna.

»Dolgo že nismo slišali tako čistega in lepega jezika na našem odru! — Tako naše, domače in prijazno je vse napisano, da bi se in še gledal! — Na Gorjancih, pri Kravem kamnu, tam bi jo morali igrati!« — take in podobne stavke si slišal med ljudmi, ko so zapuščali dvorano. Pravični in bajni Gorjanci, za vedno zapisani v knjigah Trdin, so v Bajki oživel pred smučičmi gledalci. Dolga stoletja borb, uporov in hrepenenja ljudstva ob bregovih Krke pod Gorjanci po svobodi je ponazoril avtor v junaku Juretu, ki so mu vile — moč zemlje — podarile dolgo življenje. V petih slikah: Bajka, Jure, Upor, Za svobodo in Spomin se zvrstijo v spevu samotar Elija, vila Gorjanka z bajnimi deklicami, nagajivi gorjanski vražič Crt, čarovnica Koprnela iz Pendičevke, »podgorski« kmet Podgornik in grajsko pisunče Zmazek, poleg vseh pa Jure in njegova

mati, kmetje uporniki, ki gredo nad Mehovo, partizani in triperesna deteljica Lah - Nemec - domobranec, ki konča v gorjanskih globelih.

Stoletni sen o svobodi uresniči Jure — partizan z zvestimi tovariši. Ko se ranjen poslaavlja sredi gozda, umre z njim tudi vila Gorjanka — njuno poslanstvo je opravljeno, ljudstvo za vedno svobodno.

Igralci novomeškega gledališča so v delo vložili precej dobre volje, prav tako režiser Urh. Na rob bi zapisal, da bi bila Bajka učinkovitejša, če bi bil Jure tupatam malo manj patetičen in zaslanjan v igranju, Crt primerneje kostumiran, partizani bolj življenjski, slednje pa velja tudi za Juretovo mater, ko najde sinka pri Eliji. Naj ne bo odveč še opazka, da bi bila vila Gorjanka scenaristu, ki je dobro rešil problem izpolnitve prostora na odru za vse slike, zelo hvaležna za malo manjše skale pri svojem sestopanju do umirajočega Jureta!

Gorjanska bajka pa bo s prav tako hvaležnostjo, kakor je bila sprejeta od gledalcev v Novem mestu, pozdravljena na vseh odrih novomeškega okraja. Prav bi bilo, če bi gostovali z njo vsaj v St. Jerneju, Dolenjskih Toplicah, Stopičah, Zužemberku in morda še kje. Saj je, kakor pravi komentar v zadnji »Prosveti«, tudi »... skromen spominček onim, ki so se po gorjanskih lozah in kukavah za svobodo borili in umirali.«

Tg.

IZ BELE KRAJINE POROČAJO:

Lepa kulturna prireditev v Gradacu

Igralska družina gradaškega KUD »Oton Zupančič« je v nedeljo 4. februarja uprizorila Linhartovo dvodejanko »Županova Mica«. Igra je bila odlično nastudirana v režiji gradaškega šolskega upravitelja tov. Kurnavra Rajka in je uspela v vsakem pogledu, kar je dokazala tudi številna udeležba gledalcev, ki so bili z izvajanjem zelo zadovoljni in niso štedili s priznanjem vsem sodelujočim. Pohvalno moramo omeniti zlasti odlično podajanje vlog, ki sta ju nastudirala tov. Kočevar Julij (Lerhov Jule) in petošolec Pavlinič Franci. Gradaška igralska družina razpolaga z odličnimi igralskimi močmi, zato je doslej še vsaka uprizoritev na gradaškem odru lepo uspela. Vsi igralci zaslužijo pohvalo. Priporočamo jim, naj bi s to igro obiskali tudi sosednje kraje.

Ob tej priliki ponovno vabimo mladinsko organizacijo v Podzemlju, naj se resno opremlja kulturnoprosvetnega dela, ker ima za to danes vse pogoje. Mladinci in mladinke v Podzemlju bodo pri svojem kulturnem delu našli vsi pomoč tudi pri domačem učitelstvu; potrebno je le, da se mladinski aktiv v podzemljskem okolišu združijo in pritegnejo k delu za podvig kulturnih razmer vseh, ki čutijo za to veselje in sposobnosti. Aktivnost gradaške igralske družine naj jim bo za vzgled! Ni namreč dovolj, da je mladinski aktiv iz Podzemlja uredil dvorano in oder, kjer se zdaj od časa do časa zbere nekaj mladincev in mladink k plesu. Tudi plesa jim ne bo nihče branil, toda boljše bi bilo, če bi bil vsak takšen zabavni sestanek združen tudi s kulturno prireditvijo, t. j. z igro, predavanjem ali proslavo pomembnega narodnega ozir. drž. praznika. Kakor smo obveščeni, se mladinski aktiv iz Podzemlja pripravlja na uprizoritev Lipahovega »Glavne-

ga dobika«. Manjka pa jim baje igralec za eno glavnih vlog.

Pred dvema letoma je mladinski aktiv iz Podzemlja napovedal mladinskemu aktivu v Gradacu tekmovalje. Z gradaškim KUD bo res težko tekmovali, toda malo več prosvetne dejavnosti si zares želimo tudi v Podzemlju.

—c.

Ljudskoprosvetno delo v Dolenjskih Toplicah

Za izvenšolsko ljudsko izobrazbo je v Dolenjskih Toplicah dobro poskrbljeno. Ljudska univerza se s svojimi predavatelji trudi, da bi nudila poslušalcem zanimiva predavanja. Med drugimi so letos predavali sledeče teme:

Zgodovina in razvoj Dol. Toplic, o postanku človeka, kako je nastala govorica, prve civilizacije in nastanek držav, razvoj življenja, raznovrstnost živali v Avstraliji in Južni Ameriki, Dol. Toplice v dobi reformacije, bogastvo Jugoslavije.

Odslej bodo predavatelji predavali tudi v okoliških vaseh Dol. Toplic, tako da bodo poljudna predavanja lahko poslušali tudi vaščani.

Nekoliko pozneje kakor druga leta se je pričel izobraževalni tečaj. — Dolenjske Toplice pa so žal zaostale s pevskim zborom, ki je žel pred leti lepe uspehe. Ni pevovalje, ki bi oživel pevski zbor. V Dol. Toplicah želijo dobrega pevovodjo in bi bili zadovoljni tudi, če bi morda vsaj enkrat ali dvakrat na teden prišel med nje. — Ko bo v kratkem dograjen zadrudni dom, bo začela delati tudi dramska družina, ki se že pripravlja.

Gr.

Ob dvojni številki „PROSVETE“

SKUD »Dušana Jereba« v Novem mestu je začel izdajati svoj Gledališki list. Ker pa ni namenjen samo gledališki premieram, ampak tudi koncertom, razstavam in drugim kulturnim prireditvam, je list, ki ga ureja S. Šali, dobil širše ime »Prosveta«. Izhaja na osmih straneh, za Prešernov teden je pa izšla povečana številka na 20 straneh. Naslovno stran krasi podoba Prešerna v mladih letih, slikana na olju; je delo neznanega slikarja in zdaj v posesti Studijske knjižnice v Novem mestu. V listu so podrobni sporedi vseh prireditev Prešernovega tedna v Novem mestu, pa seznam Prešernovih del in rokopisov raznih slovenskih avtorjev, ki so bili na razstavi, ki jo je v okviru prireditve priredila Studijska knjižnica. Razen tega so v listu še drugi prispevki. Tako je na prvem mestu priobčen tehnični članek prof. B-r (Bačarja): Prešeren in Novo mesto, kjer avtor piše o Prešernovih zvezah z Dolenjsko prestolnico, oziroma o njegovih prijateljih in znancih, ki so bili tako ali drugače povezani z Novim mestom. Razprava je zgoščen, toda lep prispevek naši prešerni. Bogo Komelj je napisal članek Pet let Studijske knjižnice v Novem mestu, ki se bo nadaljeval še v prihodnji številki. V njem piše o starih novomeških knjižnicah sploh, razčleni kaj so Studijske knjižnice in pa kako je nastala in rasla novomeška Studijska knjižnica, ta pomembna kulturna ustanova na Dolenjskem, ki je bila odprta za Prešernov teden 1946. Drežje obravnava Jurčičevega Desetega brata, s posebnim ozrom na njegovo dramatisacijo, O. pa simfonični koncert s kratko oznako Schuberta in njegove simfonije v h-molu.

Literarni prispevek je dal še S. (Šali) s Preprosto balado o pevcu iz Vrbe. Pesem je s svojim preprostim stilom ljudskih pesmi ter z globoko izvirno mislijo prav primerna za recitacije, hkrati pa lepo dopolnilo tej Prešernovi številki »Prosvete«.

Tako je tudi skromni dolenjski tisk — v decembru Dolenjski list, zdaj Prosveta — po svoje prispeval k počastitvi našega genija Prešerna.

R-o.

Tudi v Veliki Loki so se razgibali

Kulturno-umetniško društvo v Vel. Loki je preteklo nedeljo uprizorilo po daljšem času igro »Dve nevesti«. Dobra udeležba je pokazala, da si ljudje želijo predstav in kulturno-prosvetnega dela. Prišlo jih je veliko tudi iz okoliških vasi. Pred tedni je društvo igralo igrico »Makselj«, ki si jo je ogledalo tudi precej ljudi. V kratkem bodo igralci spet nastopili z novo igro. Zdaj, ko je prostorna in lepa dvorana v zadrudnem domu gotova, so ljudje hvaležni graditeljem za njihovo marljivost. Prav dom in dvorana sta dala pobudo vaškemu kulturno-umetniškemu društvu, da je začelo igrati.

Opomba uredništva: Kakor smo z veseljem sprejeli vest iz Velike Loke, da se je v novem zadrudnem domu začelo razvijati nujno potrebno ljudskoprosvetno delo, tako se hkrati z začudenjem vprašujemo, kaj dela trebanjski okrajni odbor Ljudske prosvete. Velika Loka in Trebnje sta blizu; mar tovariši v okrajnem vodstvu niso vedeli za »Dve nevesti« in za »Makselja«? Mlademu igralskemu naraščaju v Veliki Loki bi lahko svetovali, naj igra boljše in duhovitejše igre. Dobro bo, da se vodstvo KUD v Veliki Loki poveže z okrajnim odborom Ljudske prosvete in preskrbi lepe igre, ki bodo ljudstvo razveseljevale in prosvetlevale veliko bolj kakor razni »Makselji« in druga podobna šara, s katero je treba pomesti z naših odrov.

Gospodinjto spoznaš po kuhinji, tajnika in predsednika krajevnega ljudskega odbora po urejeni ali pa neurejeni pisarni...

Na službenih poteh po novomeskem okraju lahko vidiš marsikaj novega. Danes pa bom napisal nekaj starega, za moj okus celo nekaj prestarega.

Ce te zanese pot iz Novega mesta po prijazni dolini Krke, zavij pri Kronovem na levo. Kmalu boš v prijazni vasi Šmarjeti. Ce vprašaš, kje je krajevni ljudski odbor, ti bo vsak šolarček na koncu vasi rad pokazal gasilski dom, pod njegovo streho pa je tudi pisarna KLO Šmarjeta.

Ko stopiš v precej veliko sobo, se v prvem hipu ne znaješ: ali si v pisarni ali v papirnici oziroma skladišču »Odpada«? Stene niso bile prebeljene menda vsaj 10 let ne; papir leži povsod križem. Kramžem, pisalne mize so ga polne, akti izza vseh let po vojni se grmadijo v kupih, plani pomešani s spiski dojenčkov in obveznih oddaj. Ce si prišel službeno in potrebuješ kakšen dopis ali plan, se začne divja hajka tajnika ali administratorke za zaželenim papirjem. Ko ne dobiš svojih zapisnikov, odkolovratiš po veliki cesti naprej...

Po treh kilometrih si v Zburah. Na koncu vasi ti pokažejo vili podobno mično hišico, kjer opaziš na steni tudi tablo: »KLO Zbure«.

Ce si prišel v zgodnjih dopoldanskih urah, boš seveda moral čakati, da se pisarna odpre. Ce je slučajno že odprta kmetijska zadruga, se tam lahko pogreješ, če ne, potrpi na cesti... Tajnik prihaja v svoj urad od 9. do 10. ure.

V pisarni si lahko marsikaj ogledaš. Urad ima prav za prav dve pisarni, vendar v drugo ne moreš vselej odpreti vrat, dokler tajnik ne »razmakne« svojih planov in uradnih spisov, ki jih je prejšnji dan pustil razmetane po končanem delu.

Ce misliš, dragi, bralec »Dolenjskega lista«, da lažem, te bom vzel jutri s seboj na pot, pa si oglej sam to pisarno. Vem, da je tajnik danes še ne bo urenil, ker ga k temu že dolgo prigovarjam, vendar — zaman vsak up in vsaka nada. Z dolgostjo njegove tajniške dobe rastejo kupi papirja na klopih, pod klopi, na peči, na oknih, na tleh, na volilnih skrinjicah in še drugje v pisarni. To moraš razumeti, saj razumem tudi jaz. Vem, da prejema tajnik vsak dan od »višjih forumov« nove spise, zato tudi nove grmade važnih in manj važnih aktov in papirjev.

Pojdiva naprej. Na stranski poti proti Zagradu boš že pri Veliki Poljani opazil, da živijo tu posebne sorte ljudje. Ce nimaš visokih čevljev, boš utonil v blatu, do KLO Zagrad pa kljub dobri volji ne boš prišel. Ce vprašaš v Zagradu, kako jim rodi polje, ti povedo, da slabo, ker je »veliko peska in kamenja...« Ce pa jih vprašaš, zakaj ne posipajo in ne popravijo poti, pa ti hitro razložijo, da ni kamenja in peska... Na marsikateri seji so možje v Zagradu že sklenili, da bodo poti popravili; kar je umrl oče sedanega predsednika, poti niso bile več dobro popravljene, od tega pa je minilo že precej let.

Drugačno sliko pa vidiš v pisarni KLO Zagrad. Pisarna je v slabi kmečki hiši, vendar pa opaziš takoj pri vstopu, da delajo in živijo v njej ljudje sodobnega duha. V Zagradu ima tajnik odbora smisel za red in čistočo. Oprema pisarne je skromna, vendar pa je vsaka stvar na svojem mestu. Ce želiš kak spis ali plan, ti ga mladi tajnik ali administratorka takoj izroči. Na mizi ne vidiš razmetanih papirjev. Ce hočeš spoznati vzorno, čeprav skromno pisarno v enem naših najbolj oddaljenih krajevnih ljudskih odborov, si oglej Zagrad!

Prihodnjič pa s popotno torbo kam drugam po lepi Dolenjski... **Fr. P.**

— SODNA KRONIKA —

13 mesecev zapora za predolge prste

Ilnikar Franc iz Češnjic (okraj Trebnje) je eden tistih redkih ljudi, o katerih danes vedno manj čujemo in beremo. Pošteno delo, ki se samo ponuja pridnemu človeku na slehernem koraku, mu je zasmrdelo. Bolj mu je dišala tuja lastnina. Ze dalj časa so se v nekaterih vaseh okraja Trebnje pojavljale tatvine, tat pa je skoraj po naključju pred kratkim prišel v prave roke. Pri vplomu v neko zidnico pri Trebnjem so ženske zasačile Ilnikarja pri nečednem opravi. Hotel se jim je skriti v zidnico, ko pa je tiščal vrata, so mu z nožem potegnile dvakrat čez prste. To ga je pognalo v beg, pri skoku iz zidnice pa so ga ženske spoznale. Okrajno ljudsko sodišče v Trebnjem je Franca Ilnikarja obsodilo na 13 mesecev zapora. Zelo verjetno je, da bo po prestani kazni znal ločiti med »mojimi« in »tujimi«.

Draga mast, še dražji krompir...

Kmetici **Ana Marn iz Hudeje** in **Terezija Gole iz Kamenice** take masti, kakor sta jo prinesli na račun obvezne oddaje v svojo kmetijsko zadrugo, sami nikdar ne uživata. Namesto čiste svinjske masti sta oddali mešanico kuhanega krompirja in ostančkov masla, čes, delavci »bodo tudi to požrli«. Kontrola pa jima je preprečila umazane načrte; skupnosti bosta morali oddati dobro blago, sodišče pa je obsodilo vsako na 30 dni pobiljševalnega dela.

»Pametna glava« je tudi **Janez Rogelj** z Rožnega vrha v trebanjskem okraju. V zadruho je oddal pokvarjeno in s krompirjevo kašo bogato pomešano »masto«. Okrajno sodišče ga je obsodilo zaradi goljufije na 3 mesece pobiljševalnega dela, poleg tega pa bo plačal 10.000 dinarjev kazni.

Dve leti ni plačal davkov, ni obdelal zemlje in ni izpolnil oddaje masti večji kmet **Rudolf Gliha iz Velike Loke**. Mislil je, da bo vlekkel za nos ljudsko oblast in brezskrbno špekuliral. »Je tak kmet sploh lahko dober gospodar?« so se spraševali tudi sosede in se zgražali nad njegovo malomarnostjo. Zaradi izigravanja zakonov in neizpolnjenih dolžnosti do države in delovnih ljudi je okrajno sodišče v Trebnjem obsodilo Gliho na 4 mesece odvzema prostosti in zaplenbo premoženja.

Član ljudske inšpekcije v Zburah — mojster črnih zakolov

Pred kratkim se je zagovarjal pred novomeskim okrajnim sodiščem **Novak Jakob iz Zaboršta št. 4** pri Zburah. Čeprav ima malo kmetijo in je prejemal kot zastopnik Državnega zavarovalnega zavoda tudi mesečno plačo 3000 dinarjev, s svojimi dohodki ni bil zadovoljen. Lotil se je črnih zakolov in lani od oktobra do konca novembra zaklal na Bojniku in v Celevcu pet volov in krav. Meso je prodajal po 120 in 125 din za kilogram, kože pa je prodajal znanec za drag denar. Poleg tega je prekupčeval z živino; pri Blažiču v Selcah je n. pr. kupil telico za 13.500 dinarjev in jo prodal na Otavniki za 15.000 dinarjev. Pri zakolih se mu je ponudil za tihega pomočnika mlinar in posestnik **Cvelbar Martin iz Celevca št. 6**.

Novak Jakob je prišel zaradi črnih zakolov in nedovoljene špekulacije v preiskovalni zapor že zadnje dni novembra. Svoje pre-

stopke je priznal, 17. decembra pa je pismeno prosil, da bi ga iz zapora izpustili zaradi domačih gospodarskih razmer. V pismu je sporočil sodišču, da bo »odslej kot član ljudske inšpekcije skrbel za to, da ne bo več škodljivih črnih zakolov in da seveda tudi sam ne bo več imel opravka z zakoli in prekupčevanjem. Komaj pa je zapustil sodišče, je 27. decembra na Vel. Strmici ponovno skrivaj zaklal 180 kg težko telico, letos 5. januarja 600 kg težkega vola in 13. januarja 400 kg težko telico v gozdu pri Sr. Lakencu.

Obtožnica je očitala Novaku 9 kaznivih dejanj, Cvelbarju pa dve. Novak je spet priznal svoje prestopke, izgovarjal se je pa, da je »klal ljudem na ljubo« in da je imel pri tem celo izgubo. Cvelbar, mlinar in posestnik, pa se je izgovarjal, da je pomagal pri zakolih le tako, da je prinesel Novaku kako vodo in dobil zato vampe ali čreva... Staro pravilo, da sta tat in tisti, ki mu drži vrečo, enako »težka« pred zakonom, je seveda moralo veljati tudi pri Novaku in Cvelbarju. Brez skritih sodelavcev, kakor je Cvelbar, bi marsikje na Dolenjskem ne bilo toliko črnih zakolov kakor jih je. Cvelbarjeva potuha je zato prav tako nevarna kakor Novakova pohlepnost po nedovoljenih zaslužkih. Sodišče je upoštevalo koristoljubje obeh špekulantov kot obtežilno okolnost in obsodilo Novaka na 18 mesecev odvzema prostosti s prisilnim delom, Cvelbarja pa na 3 mesece odvzema prostosti, oba pa morata plačati tudi stroške kazenskega postopanja.

Po njihovi zaslugi dobivajo otroci vodeno mleko

Mleko, ki ga dajejo povprečno dobro krmiljene krave, nam dajo približno 3 do 4 odstotke maščobe; različen način prehrane in krmil seveda ta odstotek zvišuje in znižuje. Da nekateri brezvestni gospodarji oddajajo slabo mleko, da ga zalivajo z vodo, posnemajo itd., vedo najboljše matere in gospodinje, ki zaradi slabega odkupa že tako s težavo pridejo do mleka, ko pa ga dobijo, so prisiljene plačevati vodo namesto mleka.

Kontrolni organi so v zadnjem času ugotovili, da oddajajo nekateri kmetje mleko z izredno nizkim odstotkom tolsče. Jasno je, da je tako mleko »krščen«. V mleku, ki ga oddaja Grguč Terezija iz Dol. Maharovca (KLO Gradišče), je n. pr. le 0,7% maščobe! Burse Marija iz iste vasi je oddajala mleko, ki je imelo komaj 1,6% maščobe. Marija Erjavc iz Stare vasi pri Orehoviči ima čudne sorte krav; daje ji komaj 0,7% maščobe v mleku. Kontrola je ugotovila tudi pri Francu Virantu iz Stare vasi pri Skocjanu, da oddaja mleko z 0,9% maščobe; Golob Franc iz Stopič ima v oddanem mleku samo 1,4%, Alojz Bele z Dol. Težke vode 1,3%, Anton Gazvoda iz Brusnic 1,6% in Jože Koplér iz Sovinka pri Skocjanu pa 1,4% maščobe. Kam je šla ostala tolsča iz mleka? Brezvestnim kmetom bodo kazenski ukrepi pripomogli, da ne bodo več prodajali vode za denar.

Mleka bi bilo lahko v mestu več, če bi n. pr. krajevni ljudski odbor Ajdovec in Kartaljevo hotela poskrbeti za prevoz mleka do zbiralnic. Ljudje bi v teh dveh krajih radi oddajali mleko, pa ga nihče ne prevzema.

Še o fizikulturi na Dolenjskem

O fizikulturi na Dolenjskem vse pre malo pišemo in govorimo. Tuinam zaide kakšno poročilo v Dolenjski list, kar veča predvsem za okraje izven Novega mesta. To ni prav. Prav gotovo so tudi v Kočevju, v Trebnjem in v Crnomlju navdušeni športniki in teovalci, ki so se ali pa bi radi razgibali vrste svojih športnikov, vendar pa o vsem tem malo slišimo in beremo.

Med važnimi vejami nove fizikulture je vse-kakor telovadba, o kateri je v eni zadnjih številkih tega lista tako lepo napisal tov. J. K. poziv: »V telovadnici!« Kaže pa, da je življenje zaenkrat le v telovadnicah v Novem mestu in v Mirni, deloma tudi v Kočevju. Pogoji za telovadbo pa so povsod na Dolenjskem. V Trebnjem imajo telovadnico, orodje in vadi-telje, prav tako v Mokronogu, Karmelju, Rab-nici, Crnomlju in Metliki pa verjetno še v nekaterih manjših krajih. Cemu torej zastoj, mrtvilo?

Morda boste rekli: pomanjkanje vadiateljev, orodja, telovadnic. Pa ni tako. Na to vprašanje bi laže odgovorili okrajni telovadni forumi v vseh dolenjskih okrajih, če bi se namreč bolj zanimali za telovadnice. Tako pa se, v kolikor sploh še žive, sestajajo, razpravljajo o mnogem, več pa ne napravijo. Mladina, ki komaj čaka, da bi jo spustili v telovadnice, pa uganja »divjo fizikulturo«.

Kaj so storili okrajni telovadni odbori za razširitev telovadbe v številnih nižjih gimnazijah, ki so zrastle v zadnjem času tudi v naših okrajih? — Da bi se delo v telovadnicah izboljšalo, je zadnji Plenum TZS sklenil, da se zopet uvedejo Okrožni telovadni odbori, ki bodo vodili delo na svojem področju in pomagali okrajnim vadiateljskim zborom, ki naj bi zamenjali sedanje okrajne telovadne odbore. Tako prihajajo na stalno in nekoč že solidno obliko, ki bo prav gotovo precej pripomogla k uveljavitvi življenja v telovadnicah in razširitvi telovadbe.

Izgleda pa, da tudi ta nova oblika ne bo našla ugodnih tal na Dolenjskem. V sestav Okrožnega telovadnega odbora s sedežem v Novem mestu spadajo po sklepu TZS okrajni Trebnje, Crnomelj in Novo mesto. Da bi se ustanovili okrajni pripravljalni odbori, so bili vsi okrajni telovadni vadiatelji že 5. in 23. januarja ponovno vabljani na širšo konferenco v Novo mesto, vendar pa so se je udeležili polnoštevno samo vadiatelji Okrajnega telovadnega odbora v Novem mestu. Iz Trebnjega in Crnomlja ni bilo nikogar, niti niso poslali opravičila, zakaj jih ni bilo in kako mislijo o novem načinu dela. Cemu molk?

Zdi se nam, da v teh krajih ni pravega razumevanja za fizikulturo pri oblastnih in političnih predstavnikih, ki verjetno smatrajo pomoč tej važni veji novega življenja za nepomembno zadevo. Vemo, da je ljudi za telovadbo in vodstvo v teh krajih dovolj; treba bi jih bilo le razbremeniti drugega dela in telovadba bo zaživela kakor je treba. Za 10-obletnico ustanovitve OF tekmujejo v Sloveniji tudi okrajni telovadni odbori in telovadna društva. Naj se vsaj zdaj zbudijo merodajni činitelji, ki so krivi za dosedanje spanje v telovadnicah!

Zato velja tudi vnaprej naš poziv: V telovadnici! **Učo**

Pionirsko prvenstvo Novega mesta v namiznem tenisu

7. februarja je bil v Novem mestu pionirski namizni teniški turnir. Osem igralcev je bilo razdeljenih v dve skupini, ki sta izločili slabše igralce, v finale pa so se plasirali najboljši. V finalu je zmagal Medvešek (gimnazija) in postal pionirski prvak Novega mesta za l. 1951. Drugo mesto si je priporil Janez Rustja, tretje pa Janez Rolih. **Slavko Dokl**

SIMULTANKA Z MOJSTRSKIM KANDIDATOM STEFANOM LEVACIČEM

V nedeljo 11. februarja je igral v Novem mestu mojstrski kandidat Stefan Levacič simultanko na 35 deskah. Po petih urah igra-

PIŠEJO NAM

POSLEDICE MILE ZIME NA DOLENJSKEM

Bela krajina, pa tudi drugi dolenjski okraji, imajo letos izredno milo zimo, kakršne ljudje že dolgo ne pomnijo. Snega skoraj ni bilo. Na posevkih ozimne se že kaže škoda, ki jo žitnim poljem povzročajo miši. Borba proti mišji zalegi se bo morala v bodoče voditi bolj načrtno kot doslej. Na področju ob Kolpi, ki so najbolj prizadeta, bi se naj za zatiranje miši organizirale skupine pod vodstvom in strokovnimi nasveti okrajnega poverjeništv za kmetijstvo.

Bolezni, ki jih prinaša s seboj nestalno slabo vreme, razsajajo tudi v novomeskem okraju. Mnogo je gripe, angin, tu in tam pa so se pojavile tudi hude ošpice. **Z. G.**

SKLADIŠČE LESA NA PROMETNI CESTI V NOvem MESTU

Ob Sukljetovi cesti tik pod klancem je nekdo v zadnjem času navozil kup lesa (hlodovine), ki leži razmetan tudi po cesti, večkrat kar do polovice ceste, kar resno ovira promet na tem mestu. Ker tu cesta ponoči ni razsvetljena, je nevarnost za nesrečo. Čudno je, da tega ne vidijo prometni organi.

FRONTOVCI GOMILE PRI MIRNI NAJ VAM BODO VZGLED

Ce se voziš z vlakom od Trebnjega proti Sevnici, opaziš na odseku Mirna—Tržišče dve postajališči, kjer še vedno ni niti navadne lesene lope, da bi se potniki lahko umaknili snegu ali dežju. To je v St. Rupertu in v Pijavicah. Ne vem, kaj misli tu železniška uprava in kaj naši člani OF v teh krajih. Ali jim je res vseeno, da se sami in tujci namakajo v dežju, ko bi v petih letih po osvoboditvi vendar že lahko zdavnaj zgradili vsaj navadno lopo.

Ureja uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tona Gošnik. — Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Kapucinski trg 3. — Telefon uredništva št. 7. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu št. 616-1-90-603-1. — Letna naročnina 150 din, polletna 75 din. — Tiska tiskarna »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani.

nja je 12 iger dobil, 15 izgubil in 8 remiziral. Zaradi pomanjkanja časa je tov. Levacič igral hitro in je zaradi tega dosegel slabši rezultat kakor bi ga sicer. **S. Dokl**

SAH NA NOVOMESKIM GIMNAZIJI

Na brzoturnirju za mesec februar, na katerem je sodelovalo 18 igralcev, je zmagal prvak gimnazije Sila Mitja (14 in pol točke), drugo in tretje mesto pa si delila Franc Jenko in Slavko Sitar z 12 in pol točkami. — Vsak mesec je na gimnaziji brzoturnir, na katerem preizkušamo naše moči. **D.**

OBJAVA

Mestni ljudski odbor Novo mesto
Štev. 192/51

Zaradi ureditve zunanje izgleda mesta, varnosti prebivalcev in čistoče v Novem mestu izdaja Mestni ljudski odbor Novo mesto v zvezi z odlokom od 25. IX. 1950 tale

PREDPIS

1. Vsak lastnik stavbe ali stavbnega prostora ob javnih cestah in ulicah je dolžan, da vzdržuje v brezhibnem stanju: a) strešne zlebove, da ne propuščajo dežnice; b) hodnike in ostali nezadani prostor ob javni cesti ali ulici. — Odlaganje drv in premoga na hodnikih ob hišah ali na ostalem prostoru ob javni cesti ali ulici je dovoljeno le za nekaj dni. Odlaganje vsakršnega drugega materiala, desk, hlodov, kamenja, gramoza ali peska in smeti pa se sploh prepoveduje.

2. Vsak lastnik stavbe, stavbnega prostora ali vrtnice parcele ob javni cesti ali ulici je dolžan ob novo zapadlem snegu ta sneg takoj z navedenih prostorov odstraniti. Ob poredici je dolžan te prostore posipati s primernim materialom. Sneg, ki morda pade raz strehe, mora prav tako takoj odstraniti z navedenih prostorov.

Vsak lastnik je dolžan svojo stavbo in prostor okrog stavbe držati v čistem stanju. Smeti mora shranjevati v zaprtem zaboju na primernem mestu, od koder jih bo voznik mestnega podjetja »Park« enkrat ali dvakrat tedensko odvažal na za to določeni prostor. Lahko pa vsak lastnik stavbe ali stanovanec sam odpelje smeti na smetišče ob Ljubljanski cesti pred Osočnikom.

Kdor goji kokoši, zajce, prašiče ali kake druge domače živali, mora prostore, v katerih jih ima, stalno čistiti, gnoj pa odlagati na posebnem pokritem prostoru, večje množine gnoja pa odpeljati izven mesta.

3. Vsak lastnik stavbe ob javnih cestah in ulicah mora fronto stavbe, ki gleda na javno cesto ali ulico, primerno urediti in jo po potrebi tudi prebarvati najkasneje do 31. okt. 1951.

4. Vozniki ne smejo postajati dalj časa po cestah in ulicah, živino pa smejo krmili le na dvoriščih pri Ferliču in v gostilni Košak ter na sejmišču.

5. Kršitelji gornjih predpisov bodo kaznovani za vsak posamezen prekršek z denarno kaznijo do 500 din ali s pobiljševalnim delom do 10 dni.

6. Ta predpis stopi v veljavo z dnem objave na krajevno običajen način.

Novo mesto, dne 6. februarja 1951.
Tajnik: Predsednik:
Zagorc Franc, s. r. Udovič Jože, s. r.

RAZGLAS

V zvezi z odlokom Mestnega ljudskega odbora Novo mesto z dne 6. febr. 1951, št. 192-51, pozivamo vse hišne lastnike v Novem mestu, katerih stavbe so potrebne popravila in ureditve zunanjih fasad ob cestah in ulicah, da to takoj prijavijo podpisanim podjetju zaradi planiranja v postev prihajajočih del.

Remontno podjetje v Novem mestu

Frontovci Pijavic in St. Ruperta, ogledjte si krasno postajališče na Gomili pri Mirni, ki so si ga postavili vaščani sami in je v polnos vaščanom — članom OF in celemu okraju! Cas bi bil, da se zganete tudi v St. Rupertu in Pijavicah in vzamete vzgled v Gomili; vse se da napraviti, le volje je treba in požrtvovalnosti. O gradu »brez oken in vrat« v Tržišču, o katerem je zadnjič pisal Dolenjski list, so se potniki na tej progi po objavi že večkrat pogovarjali. Zdaj se bodo tudi o vaših bornih postajališčih. Zdi se mi, da bi skupno z železnico dve lopi lahko postavili v dobrem tednu... **U.**

»KLIN S KLINOM...«

Tega starega pregovora se navadno poslužujejo čistilci vinske kapljice, ko po prekrokanju noči preganjajo »mačka« z alkoholom. Izgleda pa, da se tega pregovora držijo v zadnjem času tudi pri Bazi cest, ali po novem pri »Cegradu« v Novem mestu. Cestno blato so začeli »dušiti« z blatom. Za posipanje ceste oz. za krpanje lukenj na cesti Novo mesto—Bršljin uporabljajo gramoz, ki ima do 80% drobnega peska in zemlje. Gornjega pregovora so se držali tudi na cesti Straža—Prečna, ki je malo prometna, vendar pa so jo nasuli s prvovrstnim trdim gramozom. Oglejte si in presodite, če ni res. **r.**

VOLKA JE USTRELIL

Dol. Toplice, 11. febr.
Volkovi so bili v kočevskih gozdovih do zadnje vojne bolj redka prikazen. Po osvojitvi vojne pa se pojavljajo od časa do časa. Vozniki lesa opazijo večkrat njihove sledove, ki se približajo tudi vsem. Pred dnevi se je pojavil velik volk v gozdu pri Rdečem kamnu. Ustrelil ga je lovski oskrbnik tov. Zamida. Pripeljal ga je v Dol. Toplice ter ga dal slikati. **rc.**